SWYDDOGOL

Ebrill 2026

SAFONAU MASNACH CENEDLAETHOL
Diogelu Defnyddwyr
Cefnogi Busnesau

CYFARWYDDIADAU TRIN DOGFENNAU
Cynhyrchwyd y ddogfen hon gan Swyddfa Rhaglen NTS. Fe'i dosbarthir yn SWYDDOGOL pan gaiff ei chwblhau fel y'i diffinnir gan Ddosbarthiadau Diogelwch y Llywodraeth (Gorffennaf 2023) a dim ond i'r rhestr ddosbarthu gymeradwy fel y manylir isod y caniateir ei dosbarthu. Os oes angen lledaenu'r wybodaeth y tu hwnt i'r rhestr hon, cysylltwch â Swyddfa Rhaglen NTS (nationaltradingstandards@actso.org.uk) a gynhyrchodd y ddogfen hon.

Rhestr ddosbarthu gymeradwy:
Pob awdurdod lleol yng Nghymru a Lloegr, Tîm Deallusrwydd Safonau Masnach Cenedlaethol, Dadansoddwyr Deallusrwydd Rhanbarthol a Chydlynwyr Rhanbarthol, aelodau'r Bartneriaeth Diogelu Defnyddwyr, Adrannau'r Llywodraeth ac awdurdodau cyhoeddus eraill sydd â chyfrifoldebau gorfodi

Deall Llywodraethu ac Atebolrwydd Safonau Masnach Cenedlaethol

1. Beth yw Safonau Masnach Cenedlaethol (NTS)?

Sefydlwyd Safonau Masnach Cenedlaethol (NTS) yn 2012, gan y Llywodraeth, fel rhan o'i newidiadau i'r cyrff sy'n gyfrifol am ddiogelu a chynghori defnyddwyr. Prif rôl y Gwasanaeth Safonau Masnach yw ymgymryd â'r gweithgareddau diogelu defnyddwyr hynny, a wneir orau drwy Safonau Masnach, ond sydd angen ffocws trawsffiniol, rhanbarthol neu genedlaethol. Ac eithrio gwaith Asiantaeth Ystadau (sy'n gweithredu ledled y DU), mae rôl NTS yng Nghymru a Lloegr. Mae trefniadau ar wahân ar waith yn yr Alban a Gogledd Iwerddon.

Mae NTS yn derbyn grantiau ac arian gan amrywiaeth o Adrannau neu Asiantaethau'r Llywodraeth i gyflawni'r gwaith hwn, sydd wedyn yn cael ei gomisiynu trwy dimau a ariennir gan yr NTS (a gynhelir gan awdurdodau lleol), grwpiau rhanbarthol o Wasanaethau Safonau Masnach lleol neu Wasanaethau Safonau Masnach lleol unigol. Mae Bwrdd yr NTS yn gosod blaenoriaethau ar gyfer y gwaith hwn ac yn goruchwylio perfformiad a chyflawniad gwaith a gomisiynwyd ochr yn ochr â darparu adrodd cadarn a goruchwyliaeth ariannol.

Mae pob awdurdod lleol yn parhau i fod yn gyfreithiol atebol am yr holl waith a wneir gan eu Gwasanaeth Safonau Masnach lleol, pob penderfyniad gorfodi ar gyfer

materion penodol, p'un a yw wedi'i ariannu gan y Gwasanaeth Safonau Masnach ai peidio.

Mae NTS yn aelod o'r Bartneriaeth Diogelu Defnyddwyr (CPP). Mae'r Bartneriaeth yn cynnwys yr holl gyrff cenedlaethol allweddol sy'n ymwneud â diogelu defnyddwyr, gan gynnwys yr Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd, yr Awdurdod Ymddygiad Ariannol a Chyngor ar Bopeth. Mae'r Bartneriaeth yn cynnig mecanwaith lle mae aelodau'n cydweithio i wneud y defnydd gorau o adnoddau ar draws y Bartneriaeth i fynd i'r afael â phryderon.

2. Trefniadau llywodraethu ar gyfer NTS

Goruchwyliaeth y llywodraeth

Cynhelir cyfarfodydd rheolaidd rhwng yr uwch swyddogion perthnasol a Gweinidogion ar gyfer yr amrywiol Adrannau neu Asiantaethau Llywodraeth sy'n darparu cyllid. Mae pob adran yn gosod ei dangosyddion perfformiad allweddol a'i gofynion adrodd ei hun y mae NTS yn eu bodloni.

Goruchwyliaeth strategol

Mae Bwrdd yr NTS yn gyfrifol am ddyrannu cyllid a dderbynnir gan y Llywodraeth i sicrhau bod awdurdodau lleol yn ymateb yn effeithiol i fygythiadau cenedlaethol a rhanbarthol. Er mwyn eu galluogi i gyflawni'r rôl hon yn effeithiol, mae'r Bwrdd hefyd yn gweithredu fel y corff gwneud penderfyniadau allweddol ar gyfer datblygu a chytuno ar flaenoriaethau strategol cenedlaethol ar gyfer gwaith diogelu defnyddwyr, yn cytuno ar y mecanweithiau cyflawni mwyaf effeithiol ac yn cynnal rheolaeth perfformiad yn erbyn y gweithgareddau y cytunwyd arnynt. Mae cynllun busnes blynyddol a strategaeth reoli genedlaethol yn cael eu rhoi ar waith i gefnogi'r rôl hon.

Mae'r Bwrdd yn cyfarfod bob chwarter ac mae'n cynnwys cynrychiolaeth o Benaethiaid Safonau Masnach o bob rhanbarth yn Lloegr a Chymru. Mae'n gweithredu yn ôl Cylch Gorchwyl Bwrdd NTS.

Mae'r Bwrdd hefyd yn gyfrifol am enwebu aelodaeth a goruchwylio gweithgareddau grwpiau llywodraethu penodol.

Mae manylion yr aelodau a'r cynllun busnes cyfredol ar gael ar wefan yr NTS.

Goruchwyliaeth gyflawni

Mae nifer o grwpiau llywodraethu yn gweithredu i wneud penderfyniadau ynghylch meysydd penodol o ddarpariaeth a chyllid, sef –

- Grŵp Llywodraethu Timau Asiantaethau Ystadau a Gosod Tai
- Grŵp Llywodraethu Deallusrwydd
- Grŵp Llywodraethu Ymchwiliadau ac E-Droseddau
- Grŵp Llywodraethu Sgamiau
- Grŵp Gorchwyl Cenedlaethol
- Grŵp Llywodraethu Tybaco a Fêps

Mae pob un o'r grwpiau hyn yn gyfrifol am osod y blaenoriaethau a'r egwyddorion y mae'r ddarpariaeth yn cael ei chynnal yn eu herbyn a dyrannu grantiau ar gyfer eu ffrydiau gwaith. Maent hefyd yn gyfrifol am oruchwylio monitro ariannol a pherfformiad, cynnal ymwybyddiaeth o gapasiti a chymhwysedd, sicrhau'r gwerth gorau am arian a hyrwyddo cyfathrebu effeithiol i sicrhau cyflawni llwyddiannus.

Mae pob grŵp llywodraethu yn rhoi diweddariadau rheolaidd i'r Bwrdd a gallant gyflwyno materion i'r Bwrdd llawn lle mae angen mewnbwn strategol.

Mae cylch gorchwyl llawn ar gael ar gyfer pob grŵp llywodraethu o ofyn amdano.

Cymorth technegol

Mae Swyddfa Rhaglen NTS hefyd yn derbyn arian gan rai adrannau ac asiantaethau llywodraeth ganolog i weithredu grwpiau cenedlaethol penodol sy'n darparu cymorth technegol i awdurdodau lleol ar feysydd polisi penodol. Mae pob un o'r grwpiau hyn yn cynnwys cynrychiolaeth o'r corff llywodraeth perthnasol, pob rhanbarth awdurdod lleol yn Lloegr a'r gweinyddiaethau datganoledig perthnasol, ochr yn ochr â phartneriaid cyflawni lle bo'n briodol. Mae canllawiau a gynhyrchwyd gan y grwpiau wedi'u cynllunio'n benodol ar gyfer awdurdodau lleol ac wedi'u cymeradwyo gan Gymdeithas y Prif Swyddogion Safonau Masnach (ACTSO).

3. Atebolrwydd

3.1 Penderfyniadau NTS

Mae Bwrdd y Gwasanaeth Technoleg NTS a'r grwpiau llywodraethu a nodir uchod yn gyfrifol am wneud penderfyniadau ynghylch dyrannu cyllid a chyflawni grantiau penodol y llywodraeth yn unol â'r cytundebau grant neu gyllido a gyhoeddwyd gan y

Llywodraeth. Gall awdurdodau lleol ymholi ynghylch penderfyniadau a wneir naill ai gan Fwrdd yr NTS neu grwpiau llywodraethu drwy eu haelod rhanbarthol o Fwrdd yr NTS.

Os oes gan fusnesau unigol, aelodau'r cyhoedd neu gyrff eraill ymholiadau neu gwynion ffurfiol am waith neu benderfyniadau NTS, yna dylent gysylltu â nationaltradingstandards@actso.org.uk .

3.2 Gweithgareddau awdurdod lleol

Mae pob gweithgaredd a gyflawnir gan Wasanaethau Safonau Masnach awdurdodau lleol yn cael eu llywodraethu trwy bolisïau a phrosesau lleol presennol. Felly, dylid codi unrhyw ymholiadau am unrhyw weithgaredd a gyflawnir gan Wasanaethau Safonau Masnach unigol yn uniongyrchol gyda'r awdurdod lleol perthnasol.

Mae gwybodaeth am Wasanaethau Safonau Masnach lleol ar gael ar wefan yr awdurdod lleol perthnasol, gan gynnwys eu polisi gorfodi a'u manylion cyswllt. Os yw busnesau neu aelodau'r cyhoedd yn anfodlon â'r ymateb a gawsant ac yn dymuno codi cwyn ffurfiol, yna rhaid gwneud hyn drwy weithdrefn gwynion gorfforaethol yr awdurdod lleol perthnasol.

Yn y pen draw, ar ôl i'r prosesau hyn gael eu defnyddio'n llawn, gellir codi cwynion gyda'r Ombwdsmon perthnasol.

Am fwy o fanylion, gweler http;//ww.log.org.uk- Ombwdsmon Llywodraeth Leol a Gofal Cymdeithasol Sut i gwyno am Safonau Masnach

Ar gyfer cwynion am awdurdodau lleol yng Nghymru, dyma Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru https://www.ombudsman.wales

4. Deall rôl y Sefydliad Safonau Masnach Siartredig (CTSI)[1] a Chymdeithas Prif Swyddogion Safonau Masnach (ACTSO)[2] o fewn NTS

Gan nad yw'n "gorff cyhoeddus", er mwyn i NTS weithredu:-

- Mae CTSI yn gweithredu “cyfrif cleient” i hwyluso derbyn a dyrannu arian ymlaen a darparu swyddogaethau ariannol ac archwilio
- Mae ACTSO Ltd yn cyflogi staff i gyflawni Swyddfa Rhaglen NTS.

5. Polisïau Safonau Masnach Cenedlaethol (NTS)

Mae NTS yn gwneud pob ymdrech i sicrhau ei fod yn gweithredu mewn modd tryloyw a theg ym mhob amgylchiad, gan gynnwys cyflogi staff, caffael, cwynion a rhannu gwybodaeth. Mae gennym bolisïau ar waith i lywodraethu'r holl feysydd hyn, sydd ar gael ar gais i nationaltradingstandards@actso.org.uk

6. Sut i gysylltu â Safonau Masnach Cenedlaethol (NTS) am ragor o wybodaeth

Mae rhagor o wybodaeth am Safonau Masnach Cenedlaethol ar gael ar eu gwefan yn www.nationaltradingstandards.uk. Os oes gennych unrhyw ymholiadau am y wybodaeth yn y ddogfen hon, mae croeso i chi gysylltu â ni'n uniongyrchol -

Safonau Masnach Cenedlaethol
1 Sylvan Court
Sylvan Way
Southfields Business Park
Basildon
Essex SS15 6TH

E-bost: nationaltradingstandards@actso.org.uk

[1] Mae CTSI yn gorff aelodaeth sy'n cynrychioli gweithwyr proffesiynol safonau masnach ar draws y sectorau cyhoeddus a phreifat. Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn http://www.tradingstandards.uk/home.cfm

[2] Mae ACTSO yn gorff proffesiynol yn benodol ar gyfer Penaethiaid Safonau Masnach yng Nghymru a Lloegr.